

[Statsministeren]

Efter udvidelsen af EU mod nord gælder det udvidelsen af EU mod øst. Polen og Ungarn har allerede formelt ansøgt om medlemskab, og en række andre lande i Øst- og Centraleuropa har allerede indgået handels- og associeringsaftaler med EU, og disse vil sandsynligvis blive fulgt op af ansøgninger om optagelse. Og her er det andet tema, som jeg godt vil understrege igen og igen: Også her er det utrolig nødvendigt, at vi virkelig anstrænger os for nu at forene de danske nationale interesser med den europæiske perspektivtænkning.

Lad mig give et par eksempler:

At udvide EU-medlemskredsen mod øst forudsætter ikke alene, at man tænker på slutmålet, men i høj grad også, at man tænker på mellemdistancen: hvad der skal ske i tidsrummet fra de nuværende Europa-aftaler til slutmålet. Det forudsætter, at vi meget nøje gennemtænker, hvordan de små lande har det i EU, hvilke tætte forbindelser i tænkning, i ambitioner vi har med de små lande – og med hvilke af de store – og at vi også forstår, at når vi får den virkelige vanskelige debat om, hvilke fordele for østeuropæiske lande der skal udmøntes fra Vesteuropa, når de bliver medlem af EU, så kan den debat ikke føres, uden at den også bliver set i sammenhæng med f.eks. Sydeuropa, med Maghreb-landene, med det pres, der er fra Nordafrika i forhold til Frankrig, Spanien, Italien osv.

Min pointe er hele tiden, at skal dette projekt lykkes for os – og det skal det – må vi tænke såvel i Nord/Syd-aksen som i Vest/Øst-aksen.

Udvidelse af EU-kredsen er afgørende for stabiliteten i Europa. Det er afgørende, at der for alvor kommer gang i økonomierne i Øst. Det er ikke holdbart i længden, hvis den ene del af Europa går en periode med økonomisk vækst i møde, mens den anden halvdel plages af stagnation og tilbagegang.

Det bliver en kæmpeopgave for EU at løse. Vi har allerede nu set adskillige beregninger over, hvad det vil koste inden for landbrugspolitikken, og hvad det vil koste på en række andre områder. Det skal jeg ikke gå ind i i dag, men blot understrege, at i det øjeblik ord skal følge handling, vil vi se meget stærke krav til os. Jeg er overbevist om, at vi kan løse den opgave, men vi vil også se meget stærke krav til Central- og Sydeuropa i den nuværen-

de EU-medlemskreds, krav om markedsadgang, krav om ny konkurrence – meget stærke krav, som nok, når det kommer til stykket, er den største politiske opgave for os at bidrage konstruktivt til at løse.

Det vil nødvendigvis koste at optage de nye demokratier i Øst, og det er et fælles ansvar at sikre, at det sker, at vi ikke begår historiske fejl. Kendsgerningen er jo, at forskellen mellem Øst og Vest i dag er kolossal. Det kan godt være, at vi ikke skal tænke i traditionelle baner, når det gælder den næste udvidelse. Det afgørende er at finde en formel, der passer og effektivt kan sikre, at lande i Øst- og Centraleuropa ikke bliver hægtet af i udviklingsprocessen.

Her er mit centrale punkt: Det er vigtigt, at vi holder det momentum, der blev skabt med forandringsprocessen i Øst. Det er meget vigtigt, at Danmark er foregangsland i den vanskelige praktiske udmøntning af perioden op til fuldt medlemskab, både i forhold til de lande – Polen, Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet og Baltikum – der har Europa-aftaler eller frihandelsaftaler, og i forhold til tidspunktet for medlemskab, som vi af gode grunde ikke kan definere og fastlægge endnu, men som vi alle er enige om vi har som mål. Det er handling efter orden, der nu bliver stillet krav om.

Der er mange forklaringer på bitterheden og frustrationen i Østeuropa. Den væsentligste forklaring er nok den, at man indtil dette øjeblik ikke har set tilstrækkelig konkrete udmøntninger fra EU med hensyn til markedsåbning, økonomisk indsats og hjælp til dæmpning og løsning af miljøproblemerne.

Vores største opgave i EU-debatten – og det vil jeg gerne sætte på spidsen – er ikke så meget at diskutere nye teoretiske konstruktioner frem til regeringskonferencen i 1996. Vores største og mest krævende opgave er at forbedre hverdagen både for den almindelige befolkning i EU og for de kommende østeuropæiske medlemslandes befolkninger. Svigter vi her, er de teoretiske konstruktioner ikke så interessante, så opstår frustrationerne og de virkelige risici i de nye demokratier.

Det er brød og ikke det modsatte, det er ikke større forskelle mellem Østeuropa og Vesteuropa, der skal opleves som følge af demokrati. Det er os, der i solidaritetens navn og i velforstået egen interesse skal være klar over, at det har sin pris.